

Dolce Gabbana'nın İlkbahar "Ready To Wear-Bilinçsiz Bir Rüya" Koleksiyonu'nun Göstergebilimsel Açından İncelenmesi

A Semiotic Analysis Of Dolce Gabbana's 'Ready To Wear – An Unconscious Dream' Spring Collection

Gizem GEM¹ , Kafiye Özlem ALP²

Geliş Tarihi (Received): 15.08.2022

Kabul Tarihi (Accepted): 26.10.2022

Yayın Tarihi (Published): 30.11.2022

Öz: Bu çalışmanın amacı Dolce Gabbana'nın 2014 İlkbahar "Ready to wear-bilinçsiz bir rüya" koleksiyonunun, göstergebilimsel açıdan incelenmesi ve tasarlanan parçalardaki göstergelerin kültürel kodlarının kuruluşunu ve anlamını irdelemektir. Çalışmanın evrenini; Dolce Gabbana'nın 2014 İlkbahar "Ready to wear-bilinçsiz bir rüya; koleksiyonunda yer alan 79 parça, örnekleme ise, 79 parça arasından seçilen 5 parça oluşturmaktadır. Çalışmada Gabbana'nın 2014 İlkbahar "Ready to wear-bilinçsiz bir rüya" koleksiyonu göstergebilimsel açıdan Roland Barthes'ın anlamlandırma şeması ve Julia Kristeva'nın giysilerarasılık kavramı üzerinden incelenerek yorumlanmıştır. Sonuç olarak giysilerde Antik Yunan dönemine ait üzerinde şehir Tanrıçası Athena ve su perisi Arethusa'nın yer aldığı altın sikkeler sık sık kullanılmıştır. Şehir Tanrıçası Athena'nın kullanılmasıyla giysilerin şehir kadını ve özel kişiler için tasarlandığı vurgulanmıştır. Giysiler, ayakkabı, çanta ve aksesuarlarda kullanılan tüm malzeme ve semboller Antik Yunan kültürünün bir okuması ve giysilerarasılık kavramına örnek oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dolce Gabbana, Göstergebilim, Kültürel Kodlar, Giysilerarasılık, Antik Yunan Uygarlığı.

&

Abstract: The study aimed to assess Dolce Gabbana's 2014 Spring 'Ready to wear – an unconscious dream' collection from a semiotic inspiration and scrutinize the layout of the cultural codes of the signs in the designed pieces. The universe of the study; Dolce Gabbana's Spring 2014 "Ready to wear-an unconscious dream; 79 pieces in the collection, and the sample consists of 5 pieces selected from 79 pieces. This study semiotically evaluated Gabbana's 2014 Spring 'Ready to wear – an unconscious dream' collection through Roland Barthes's rendering scheme and Julia Kristeva's inter-dress conception. As a result, the wide use of striking gold coins depicting the goddess of the city Athena and the water nymph Arethusa were frequent in the clothes. The use of the City Goddess Athena emphasized that the cloth designs were for townswomen and exclusive persons. All materials and symbols used in clothes, shoes, bags, and accessories were a reflection of Ancient Greek culture and examples of the concept of inter-dress.

Keywords: Dolce Gabbana, Semiotics, Cultural Codes, Interclotthing, Ancient Greek Civilization.

Atıf/Cite as: Gem, G., Alp, K. Ö. (2022). Dolce Gabbana'nın İlkbahar "Ready To Wear-Bilinçsiz Bir Rüya" Koleksiyonu'nun Göstergebilimsel Açından İncelenmesi. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(3), 1381-1399. doi: 10.11616/asbi.1162262

İntihal-Plagiarism/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/asbi/policy>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University, Since 2000 – Bolu

¹ Doktorant, Gizem Gem, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, gizem.gem23@gmail.com. (Sorumlu yazar).

² Prof. Dr., Kafiye Özlem Alp, Ankara Üniversitesi, k.ozlem.alp@gmail.com.

1. Giriş

İsviçreli dilbilimci Ferdinand De Saussure (1857-1913) göstergebilimi, dil, dilin anlamı ve dile yaklaşımına ilişkin ortaya attığı yapısalcı anlayışı ve görüşünün esasında bir göstergeler dizgesi olarak ortaya çıkan bir teori olduğunu ifade etmektedir (Çılsal, 2019: 33). Rıfat (1982: 18), Göstergebilimi, metnin yalın anlamından ziyade metin içerisinde gizlenmiş olan yan anlama yoğunlaştığını ve anlamın şekline dair bir kuram olduğunu ifade etmektedir.

Göstergebilim yöntem olarak, metinlerdeki değerleri çözümleyen veya bir değer öğretisi bilimi olarak bilinmektedir. Değerlerin farklı şekillerde algılanmaları farklı doğrultularda yol ve yöntemler sunmaktadır. Algılama ise, bilgiyle, betimlemelerle, ahlaki değerlerle veya estetik duygular ile algılama olarak farklı biçimlerde karşımıza çıkmaktadır (Erkman, 1987: 13).

Buradan hareketle göstergebilimin metinlerdeki gizil değerleri ortaya koymakta önemli bir güç olduğu söylenebilir.

Altıntuğ (2013: 135), Göstergeleri anlamlandırmanın, birçok araştırmacıya esin kaynağı olduğunu, üzerinde oldukça fazla çalışmaların yapıldığını ve göstergeleri meydana getiren dizgelerin şifrelerini çözme çabalarına ilişkin, birçok yaklaşımın geliştirildiğini ifade etmektedir.

Göstergebilim özellikle 1960'lı yıllardan itibaren kültürel göstergelerin yeniden yorumlanması ve okunması çabalarına girişmiştir. Bu bakımdan son yıllarda folklor ve moda gibi kültür alanları göstergebilimin yoğun bir çalışma alanı haline gelmiştir. Moda, popüler kültürün günümüzde en canlı formlarından birisidir. Moda alanı kapsamı gereği içerisinde hem geçmişe ait kültürü, hem bugünün eğilimlerini hem de farklı iletişim kodlarını barındırması nedeniyle canlı bir gösterge alanıdır. Bu bağlamda modanın göstergebilimsel incelemeler açısından zengin bir kaynak oluşturduğu söylenebilir. Moda alanında yer alan kültürel kodların duygu, düşünce ve inançları yansıtmada da önemli bir araç olduğu bilinmektedir.

Moda alanında göstergebilimsel çalışmalara son yıllarda daha fazla yer verilmektedir. Bu çalışmaların bir kısmı kültürel okumalara dayanırken bir kısmı ise farklı görseller üzerinden yol almaktadır. Tanyer ve Alp (2020: 1540), Kültürün anlam ortaya koyan farklı alanlarında olduğu gibi moda alanının da, tarihsel, sosyo-kültürel, coğrafi, sosyo-ekonomik, inançlar gibi değişkenler doğrultusunda meydana getirilen kodlar, çok parametrelili sistemler oluşturabilmesi sebebiyle önemli bir gösterge alanı olduğunu ifade etmektedirler.

Davis, (1997: 20, akt: Koca ve Kırgıncıoğlu, 2016: 252), giyim kuşamda tercih edilen ve kullanılan kültürel kodların ve mesajların temsilîyetlerini “cenaze kıyafetinin bir parçası olan siyah tül ile bir tuvalette kullanılan siyah tül, aynı malzeme oldukları halde, farklı bağlamlarda tümüyle farklı anlamlar taşırlar” örneğiyle belirtmektedir. Güzel ve Zor (2021: 99), Giysilerin, görsel iletişimin bir parçası olarak iletişim ifadesini zenginleştirdikleri, kişiler ve toplumlara ait izler taşıdıkları ve giysilerin, sanat, edebiyat, siyaset gibi birçok farklı alanda iletişime katkıda bulduklarını ifade etmektedir. Bu bağlamda giysilerin birer görsel iletişim aracı olduğu ve toplumlara ait bilgiler verdiği söylenebilir.

20. Yüzyılın önemli göstergebilimcilerinden olan R. Barthes'in anlamlandırma süreci, göstergebilimsel çözümlemenin en önemli aşaması “düzanlam” ve “yananlam” kavramlarını içeren, bir göstergede, gösterenle gösterilen arasındaki ilişkinin kurulduğu bir süreçtir. Kocabay (2000: 34), Barthes'in anlamlandırma düzeyinin, düz anlam ve yan anlam olmak üzere iki şekilde gerçekleştiğini ve düz anlamın, gerçek dünyadaki nesnenin zihinde oluşturduğu yansıma olduğunu ifade etmektedir. Anlamlandırmanın ikinci ve önemli düzeyi ise yan anlamdır. Alıcıların hepsi tarafından aynı biçimde algılanmayan ya da algılanamayan ikincil kavramlara, imgelere, öznel izlenimlere ilişkin olan duygusal, coşkusal ikincil anlamlara yan anlam denilmektedir (Özmutlu, 2009; akt: Özdemir, 2020: 583). Barthes, bütünü ve bütünü oluşturan her anlamlı dizgeyi eğretisel anlamda bir metin olarak nitelendirmektedir. Barthes'a göre giysiler de tıpkı metinler gibi; belirli bir bildirisi olan anlamlı dizgelerdir. Giysiler, metinler gibi uçları yatay ve dikey düzlemde iç içe örülmeye oluştuğuna göre kendi içlerinde anlamlı bir dizge oluşturmaktadırlar (Evecen, 2014: 99).

Son yıllarda modanın ve moda alanına ait formların bir metin gibi okunabileceği olgusu, bu alanda yeni çalışmaları ve bakış açılarını ortaya çıkarmıştır. Bu bakımdan, moda ve göstergebilim alanında yapılmış pek çok değerli çalışma bulunmaktadır. Tanyer ve Alp (2020), "II. Dünya Savaşı Dönemi Vogue Dergi Kapaklarındaki Kadın İmgesi Ve Giyim Anlayışı Üzerine Göstergebilimsel Bir Çözümleme" başlıklı çalışmasında, 1942, 1943 ve 1944 yıllarından bir adet olmak üzere toplam üç adet Vogue dergi kapağını göstergebilimsel açıdan Roland Barthes'ın anlamlandırma şeması üzerinden incelemiştir.

Koca ve Kırkıncıoğlu (2016), "Denizli İli Gelin Giyim-Kuşamının Göstergebilimsel Açından Çözümlemesi" başlıklı çalışmalarında, Denizli ilinin Tavas-Kızılcabölük ve Çardak- Söğüt yörelerinde yapılan alan araştırmasında ulaşılan gelin giyim-kuşam örnekleri, Barthes, Saussure ve Peirce'in göstergebilimsel çözümleme yöntemlerini kullanarak, giysi parçalarının çözümlemesi yapılmış ve yorumlanmıştır.

Özdemir (2020), "Christian Dior'un New Look Akımı Corolle Koleksiyonu İçerisindeki Bar Modelinin Göstergebilim Çözümlemesi" başlıklı çalışmasında, Barthes'nin anlamlandırma şemasından yola çıkarak göstergeler, gösteren/gösterilen, dizim/dizge, düz anlam/yan anlam karşıtlıkları ve mitler ile anlamlandırılma ilişkisi üzerinde durmuş ve yorumlamıştır.

Sari ve Fadilah (2020: 1), "Dolce & Gabbana Millenialsinkin On-The-Glow Tinted nemlendirici ve Dolce & Gabbana Passioneyes intense volme maskara" reklamını Saussure'un semiyotik teorisi, Saussure ve Ronald Barthes, Leec'in teorisini kullanmıştır. Her iki reklam içinde 9 kadın imajı incelenmiş ve aralarında bağlantının olduğu tespit edilmiştir. "Millenialsinkin On-The Glow renkli nemlendirici" reklamında yer alan 9 kadın imajı güçlü, doğal, zarif ve çekici olarak değerlendirilmiştir. "Passioneyes yoğun hacim maskara" reklamında yer alan 9 kadın imajı gizemli, kendine güvenen, benzersiz ve lider olarak değerlendirilmiştir.

Öte yandan, göstergebilime 1960 sonrası postmodern yaklaşımlarla giren metinlerarasılık kavramı günümüzde kültür göstergelerinin çözümlenmesinde önemli bir yere sahiptir.

Aktulum (2000: 24-25), metinlerarasılığın, Julia Kristeva'nın kavramı olarak bilindiğini ancak Rus biçimcilerin çeşitli yaklaşımlarından sonra ilk şeklini Bakhtin'in oluşturduğunu ifade etmektedir. Aktulum (2000: 93-94), metinlerarasılığın, çeşitli metinlerin farklı biçimlerde bir araya gelmesi ve bir metin içinde kullanımından yapıldığını ifade etmektedir.

Uğur ve Atay (2018: 114), Metinlerarasılık kavramının, geçmiş ve günümüze özgü olaylar ve olguları bütünleştirip karma bir yapı şeklinde sunduğunu ifade etmektedir. Ayrıca eski metinler tekrar edilerek, birbirinden etkilenilerek veya eski metinlerden yola çıkıp yeni metinler oluşturularak güncelliğini koruduğunu belirtmektedir.

Aktulum (2019: 4), Moda'da her giysinin bir metne karşılık geldiğini ve tasarımcının tüm giysi tasarımlarını türsel olarak kategorize edebilmenin en etkili yol olduğunu, giysilerin belli bir anlatsallık mantığı üzerine oturan, belli bir düşünce ya da izlek çevresinde öbeklenen kavramsal moda tanımına uyan alandan seçilmesine bağlı olduğunu ifade etmektedir. Giysibirim (bir giyside anlamın en küçük birimi, örneğin bir aksesuar), göstergeler dizgesinin anlamlı her birimi olarak adlandırılmaktadır. Her giysibirimin fonksiyonu diğerleri ile karşılaştırıldığında asıl değerini ifade etmektedir. Giysibirim içerisinde birçok anlam barındırabilir. Örnek verecek olursak düz anlam ve yan anlamı içerebilir (Aktulum, 2019: 56-57. Güzel ve Zor, 2021: 101).

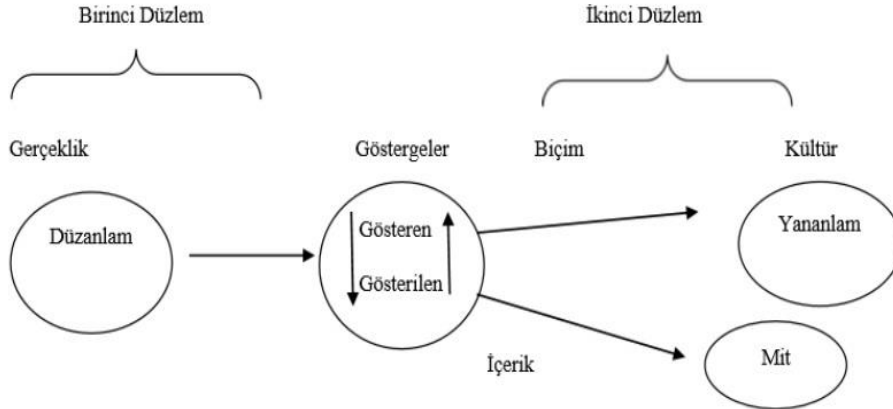
Moda tasarımlarında eski Uygarlıklara ait kültürel kodların tasarımcılar tarafından kullanılması bir bakıma giysilerarasılık kavramına vurgu yapmaktadır. Dolce Gabbana da kültürel kodları kullanmış ve özellikle 2014 yılında Antik Yunan Uygarlığındaki kültürel kodları ortaya koyan İlkbahar Ready To Wear "bilinçsiz bir rüya" koleksiyonu hazırlamıştır. Bu araştırmanın amacı da Dolce Gabbana'nın 2014 İlkbahar Ready To Wear "bilinçsiz bir rüya" koleksiyonunun Göstergebilimsel açıdan incelenmesi ve tasarlanan parçalardaki göstergelerin kültürel kodlarla ve giysilerarasılık kavramlarıyla ilişkisini kurmaktır.

Bu çalışmanın evrenini; Dolce Gabbana'nın 2014 İlkbahar Ready To Wear "bilinçsiz bir rüya" koleksiyonunda yer alan 79 parça oluşturmaktadır. Örnekleme ise, 79 parça arasından üzerinde Antik Yunan döneminin kültürel kodlarının yer aldığı 5 parça, amaçlı örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Çalışmada Gabbana'nın 2014 İlkbahar Ready To Wear "bilinçsiz bir rüya" koleksiyonu göstergebilimsel açıdan Roland Barthes'ın anlamlandırma şeması ve Julia Kristeva'nın metinlerarasılık kuramının modaya uyarlanmasıyla ortaya çıkan giysilerarasılık yaklaşımı üzerinden incelenerek yorumlanmıştır.

1.1. Barthes'in Göstergebilimsel Çözümleme Yaklaşımına Bakış

Çağdaş göstergebilimin öncülerinden olan Roland Barthes, geliştirmiş olduğu özgün yaklaşımla daha çok popüler kültür çözümlenmeleri üzerinde çalışmıştır. Barthes, göstergelerin çözümlenmesinde kültürün önemine değinerek, kültür öğelerinin özellikle geç modern dönemde ideolojik bir söyleme dönüştüğünden söz eder (Barthes, 1997: 153-188). Barthes'ın geliştirdiği göstergebilim yaklaşımı, 1960'lı yılların ortalarıyla birlikte Strauss'un yapısalcılığından da etkilenerek moda, mutfak, reklam, kent gibi kültürel göstergeleri ve nesnelerin göstergelerini sistematik bir yaklaşımla çalışmasına dayanır. Bu yaklaşımı ile Barthes, kültürel göstergelerin simgesel dizilimini moda ya da reklam sektörünün nasıl bir söyleme dönüştürdüğünü gösterir (Alp, 2020: 690). Barthes'ın geliştirdiği yapısal çözümleme yöntemi, bildirişim amacı içermemekle birlikte anlam taşıyan çeşitli olguları (giyim, mobilya vb.) içerir. Barthes bütün bu olguları anlamlama (signification) kavramı aracılığıyla göstergebilime bağlar, göstergelerle ikincil gösterilenler ya da yan anlam gösterilenleri arasındaki bağıntılar üzerinde durur (Vardar, 2001: 88). Burada belirtilmesi gereken önemli noktalardan bir tanesi, Barthes'in göstergebilime kazandırdığı düzenlam ve yan anlam kavramlarına bakış açısında ortaya çıkar.

Şekil 1. Roland Barthes'in Anlamlandırma Şeması

Kaynak: Fiske, 2003: akt. Özdemir (2020: 583).

Düz anlam göstergenin neyi temsil ettiğini, yan anlam ise göstergenin nasıl temsil edildiğini ortaya koyar. Düz anlamların yanlış anlaşılma gibi bir durumu söz konusu değildir. Genel olarak evrenseldirler ve insanların zihinlerinde ortak paydada çözümlenirler. Ancak çeşitli iletişim dizgelerinde düz anlamının yanı sıra, yan anlamlar bulunmaktadır. Bu yan anlamlar kültürlere ve topluma bağlı olarak her insanın zihninde farklılıklar yaratarak çözümlenebilmektedir (Kahraman, 2017: 31). Barthes, gösterge ile gösterenin sıklıkla birbiri yerine kullanılarak yanlışlık yapıldığını vurgular ve göstergenin anlatım düzlemini oluşturan gösteren ile içerik düzlemini oluşturan gösterilenden oluştuğunu ifade eder (Bircan, 2015: 22). Böylece gösterilenin anlamı oluşturan yapısına vurgu yaparak anlamın oluşumunda kültürün önemine değinir.

Barthes'in, yaklaşımının içerisinde büyük rol oynayan ve kültürel kodları içeren çözümleme modeli bize, kültürel göstergelerin dil gibi şematik bir durağanlıkla ele alınamayacağını, aksine okumaların kültürel bir çerçevede anlamlı olduğunu göstermiştir. Bu bakımdan, bu çalışmada, Barthes'in birinci düzlem (gerçeklik) olarak ele aldığı düzenlam ve ikinci düzlem (biçim ve kültür) olarak ele aldığı yan anlam yaklaşımı kültürel kodları içerecek biçimde bir yöntem olarak kullanılmıştır.

1.2. Julia Kristeva'nın Metinlerarasılık Kuramına Bakış

Herhangi bir metin, çağdaşı ya da çağdaşı olmayan başka metin ya da kültürlerle ilişki kurabilir. Bu ilişki biçimi açık ya da örtük metnin içinde yer alabilir. Öte yandan her metin, kültürel bir çevre içerisinde oluşur, önceki ve sonraki kültürel bağlamlardan koparılamaz. Geç modern döneme ait bu yeni vurgu ortaya metinlerarası ilişkiler kavramını çıkarmıştır.

Rus düşünür ve dilbilimci Mikhail Mikhailovich Bakhtin, 20. Yüzyılda, dil ve dilbilim anlayışının gelişmesinde ve değişmesinde önemli rol oynayan kuramcı ve düşünürlerden biridir (Güngör, 2013; Madran, 2012). Bakhtin'in ortaya attığı çokseslilik olgusu ya da karşılıklı etkileşim olgusu, kültürün bir parçası olan yazınsal metinleri de tarih, toplum ve kültür çevreleriyle ele almayı gerektirir. Bulgar asıllı Fransız göstergebilimci Julia Kristeva, Bakhtin'in diyalojizm (çok dillilik) kavramından esinlenerek postyapısalcı bir anlayışla metinlerarasılık kavramını geliştirmiştir (Rıfat, 2009: 98). Bu kavram, her metnin başka bir metne gönderimde bulunarak anlamın açığa çıkmasıyla ilişkilidir. Ona göre metinler birbirinin içine girerek sürekli ve sonsuz olarak üretilmektedir (Güngör, 2013). Kristeva kendi gösterge anlayışına bağlı kalarak bir metni iki açıdan ele alan bir kavram ikilisi geliştirdi. Bunlardan birincisi üreten metin diğeri ise üretilmiş metindir. Üreten metin, metnin üretileceği mantıksal derin düzeyi üretme derecesini ortaya koyar. Üreten metin üretilmiş metnin oluşturulduğu yerdir. Anlam üretiminin esas aşamasıdır. İkincisi ise üretilmiş metindir. Üretilmiş metin üretimi bitmiş, biçimsel olarak kapanmış metni ifade eder (Rıfat, 2017).

Postmodern yaklaşımda öne çıkan, diğer tüm olguların dil ile oluşturulan bir metin gibi okunması anlayışı, J. Kristeva'nın ortaya koyduğu metinlerarası kavramının öne çıkmasını sağlamıştır. Öyle ki metinlerin içiçe geçmesi, eklenerek yeni metni oluşturması ve buradan giderek okuyucunun anlama ulaşmasını ya da anlam kargaşasını vurgular. Kristeva son tahlilde bu eklenmenin tarihsel bağlamdan kopuk gerçekleştiğini savunur.

Metinlerarasılık kavramı günümüz postmodern anlayışında pek çok kültür göstergelerinde yerini almıştır. Metinlerarasılık kavramı modaya Thomas F. Broden tarafından uyarlanmıştır. Broden "Metin olarak kumaş: giysi modasının metinlerarasılığı" adlı eserinde, Barthes'ten farklı olarak kültürel bir nesne olarak tanımlanan giysinin metinlerarasılık durumundan bahsetmektedir. Giysilerarasılık kavramında, metinlerarasılıkdaki metnin yerini giysi almakta, böylece bir giysinin nereden öykülediği ve nasıl dönüştüğü hakkında bilgiler sunmaktadır (Aktulum, 2019: 16).

Önemli bir kültür ögesi olan giyim modası da, bugün bir metin gibi ele alınıp okunabilir. Özellikle modanın sürekli geçmiş form ve kültürlerin üzerine yeniden üretildiği düşünüldüğünde, giysilerarasılık kavramının moda göstergelerinde anlamı oluşturan yapısından ötürü ele alınması gerekmektedir. Bu araştırmada ele alınan giysilerin gönderme yaptığı kültür ve giysiler, giysilerarasılık yaklaşımına bakmayı gerekli kılmıştır.

1.3. Göstergede Kültürel Kodlar

Göstergebilimin dilbilim üzerinden yol alması nedeniyle, kültürel olguların ve verilerin göstergebilimsel incelemesi öncelikle yapısal bir anlayış üzerinden ele alınmıştır. Ancak görsel ve kültürel verilerin göstergebilimsel incelemesine ilişkin 1960 sonrası gelişen postyapısalcı anlayışlar, dil dâhil olmak üzere tüm kültür ve sanatın sürekli değişen ve dönüşen yapısıyla yeniden okunmasını olanaklı kılmıştır. Geertz, (1973: 87-190); kültürün bütünüyle bir metin olarak ele alınıp okunabileceğini, pratik ve simgesel bütünde çoğul anlamlı dizgeler olduğunu belirtmiştir. Kültürün kuşaktan kuşağa taşınan yapısı, içerisinde yer alan sembolikler onun hem yerel hem de evrensel yanını ortaya koyar.

Her hangi bir göstergenin, yaslandığı kültürel ve toplumsal altyapı anlaşılmadan o göstergenin yeterince anlamlandırılmayacağı günümüzde önemli bir yaklaşımdır. Bu bakımdan kültürel kodlar, göstergelerin içine yerleşmiş bazen düz bazen yan anlam olarak ortaya çıkan sembolleri, kültürün betimleyici unsurları olan coğrafya, dil, inanç, gelenek-görenek ve tutumları yansıtır. Bir göstergeye kültürel bir bakışla

yaklaşıldığında o göstergenin hangi kültüre, o kültürün hangi tarihsel dönemine gönderme yaptığını, hangi sembolikleri kullandığını hangilerini göz ardı ettiğini anlamak mümkündür. Böyle bir yaklaşım göstergenin tarihsel bir çerçeveye oturtulmasını anlamın kültürel kodlar ile daha doğru okunmasını olanaklı kılar.

Bir giyişi koleksiyonundan parçaları ele alan bu çalışmada, Antik Yunan Uygarlığına ait kültürel kodlar ve bu kodlarda yer alan semboller göstergelerin yan anlamlarının okunmasında temel oluşturmuştur.

1.4. Antik Yunan Uygarlığı

M.Ö. 2000 yılının sonuna doğru ortaya çıktığı düşünülen Yunan Uygarlığı, Mısır, Suriye, Mezopotamya, küçük Asya gibi birçok toplumdan etkilenmiş, ancak kendi uygarlığı olgunlaştığında Akdeniz'in çevresindeki bölgelere yayılmaya başlamış ve bu bölgeleri etkilemiştir (Şeyh, 1992: 37: akt: Ahmed, 2016: 7).

Toplumların dini inançları hakkında bilgi bilgi sahibi olmak zordur, özellikle Yunanlılar gibi oldukça çeşitli inanca sahip ise daha zordur. Antik Yunanda birçok etkinliğin tinsel boyutu olduğunu söylemek mümkündür (Freeman, 2003: 224). Yunan coğrafyasında tek bir din inancı olmadığı ve her şehrin kendine özel dini ve törenleri olmasının yanı sıra büyük dini kutlamalarda bütün Yunanlıların bir tanrı etrafında toplandığı ve durumun tek inanç hissiyatı verdiğini ifade etmiştir.

Antik Yunan'da Felsefi okulların, bilim ve felsefenin yunan toplumu içerisinde yayılmasında filozoflardan daha etkili olduğunu söylemek mümkündür (Ahmed, 2016: 54). Arda, Şahin ve Büyükkol (2013: 138), Antik Yunanlıların, doğayı katıksız ve gerçekçi bir bilgi tutkusuyula incelediklerini ve Mezopotamya ve Mısır'da gelişen teknik, astronomi ve tıp alanlarından yararlandıklarını ifade etmiştir. Marangoz (2019: 2), Antik Yunan halkının, zengin bir sanat anlayışına sahip olduğunu ve sanatlarını duvar, sütun, heykel, vazo, sikke gibi birçok eşya ve yapılarda sergilediklerini belirtmiştir. Demiralp (2011: 90) Antik Yunan uygarlığının doğduğu bölgenin; doğal güzelliği ve iklim koşullarıyla, estetik bilincin, oldukça erken dönemlerde oluşmasına sebep olduğunu ifade etmiştir.

Yunan mimarisinin en önemli eserleri tanrılar için yapılmış olan tapınaklardır. Ayrıca agora, tiyatro, gymasion ve meclis gibi birçok yapı inşa etmişlerdir. Günümüzde her ne kadar cansız ve boş gözükse yapılar olsa da ilk yapıldıkları dönemlerde kırmızı, mavi ve altın renklerle boyanmış bu tapınaklar büyük heykellerle süslenmiştir (Rodgers, Antik Yunan 2011, akt: Keskin, 2019: 40).

Yılmaz (2019: 19-20) Helenistik dönem mimarisi tapınaklarında, klasik dönemin aksine abartılı bir yaklaşımın hâkim olduğunu, tapınakların dini işlevlerinden uzaklaştığı bu nedenle de kentlerin en önemli yapıları olma özelliğini kaybettiğini ifade etmiştir. Ayrıca Klasik dönemi ıyon ve korinth düzenleri geliştirilmiş, dor düzenine eski görüntüsünün aksine yüksek ve ince olarak yeni görünüm kazandırılmıştır.

Halaç, (2009: 32) Yunanlıların M.Ö. 4. Yüzyıla kadar giysileri dikmediklerini, ince dokuma kumaşlar ile farklı şekillerde vücutları kapladıklarını ifade etmiştir. İyi yün, transparan olan ince dokuma keten ve yumuşak kumaşları sadece zengin kesimin alabildiğini, keten bitkisinden zeytinyağına batırılmış dokuma bezi, kaba yünlerden yapılmış kumaşları ise köylülerin kullandığı ifade etmiştir. Antik Yunan da giysiler bireyin toplum içerisindeki statüsüne göre şekillendiğini söylemek mümkündür. Antik Yunan giysileri chiton, himasyon, chlamys, peplos olarak adlandırıldığını söylemek mümkündür.

Evecen ve Ölmez, (2014: 373) kadın ve erkeklerin vazgeçilmez giysileri olan chiton'un, dikörtgen biçimde olduğunu ve sol omuz üzerine drapelendirilmiş sağ kolun ise açıkta bırakıldığı ifade etmiştir. Durusoy, (2015: 32) diğer bir giysi türü olan ve ipek ve ketenden yapılan Peplos'un, dikdörtgen şeklindeki kumaşın üçte birinin dışa çevrilmesi üçte ikisi de vücudu kapatacak şekilde düzenlendiğini, ve tunik üzerine giyildiğini ifade etmiştir. Genç, (2012: 33) Himasyon'un, antik dönemlere özgü önemli bir dış giysi olduğu, vücuda sarılmak amacıyla tunik veya chiton'un üzerine ikinci bir giysi olarak kullanıldığını ifade etmiştir.

Antik Yunan dönemi kadınlarına ait aksesuarlara bakıldığında altın ve gümüşten yapılmış taç, küpe yüzük, iğne ve kolyelerin kullanıldığını söylemek mümkündür. Yıldırım, (2009: 228) Yunan kadının, Mezopotamya ve Mısır'dan alınmış, zaman içinde gelişmiş ve çeşitlenmiş olan zengin aksesuarlar kullanıldığını ve altının en gözde malzeme olduğunu fakat Helenistik döneme gelindiğinde ise yarı değerli taşların da mücevher olarak kullanıldığını ifade etmiştir.

Antik Yunan Uygarlığı yukarıda söz edilen birçok nedenle Batı Uygarlığının temel aldığı önemli bir kaynak olmuştur. Özellikle Antik Yunan Uygarlığına ait kültür, sanat ve mimari formlar, mitoloji ve destanlar Batı'da sanatçı ve tasarımcıların etkilendikleri ve esinlendikleri önemli verilerdir.

1.5. Dolce & Gabbana

1980 yılında Domenico Dolce ve Stefano Gabbana, İtalyan moda tasarımcısı Giorgio Correggiari'nin yanında çalışırken tanışmış ve kısa bir süre sonra, iki tasarımcı kendilerine tasarım ekibi kurmayı planlayarak 1982 yılında Milano'da ilk tasarım danışmalığı ofisini kurmuşlardır (Hancock, 2009; 63 Akt; Karaali, 2018: 205).

Dolce & Gabbana, kurulduğu yıldan bu yana başarı grafiğini hep yüksek tutarak birçok ödüle layık görülmüştür. Bu anlamda markanın ilk ödülü 1991 yılında Woolmark ödülleri "En Yenilikçi Erkek Giyim Koleksiyonu" adı altında kazanılmıştır. Marka, daha sonraki yıllarda çeşitli moda organizasyonlarında çok sayıda ödüller almıştır (Hancock, 2009; 63, Akt; Karaali, 2018: 205-206).

Killion (2018: 12), Dolce & Gabbana'nın ilham kaynağının Sicilya tarihi, kültürü ve mimarisi olduğunu ifade etmiştir. 2013 sonbahar koleksiyonunda Sicilya'da bulunan Monreale Katedrali'nin altın mozaiklerinden esinlenmiştir. Monreale Katedrali'nin ünlü Bizans ve Venedik mozaiklerinin yer aldığı elbiseler ve kardinal kırmızısı dantelli elbiseler giysilerarasılığa güzel bir örnek olarak gösterilebilir. Yine Dolce & Gabbana'nın 2019 yılı sonbahar koleksiyonunda 1940 ve 1980'leri bir araya getirdiği yeni tasarımları da farklı dönemleri aynı anda okuma anlamında giysilerarasılığa bir örnek teşkil eder. Bu bağlamda, Dolce & Gabbana'nın hazırladığı koleksiyonların göstergebilim açısından oldukça zengin bir kaynak olduğu söylenebilir.

2. Dolce & Gabbana'nın 2014 İlkbahar Ready To Wear "bilinçsiz bir rüya" koleksiyonu'nun Çözümlemesi

Domenico Dolce ve Stefano Gabbana, 2014 bahar sezonunda, 2014 İlkbahar "Ready To Wear-bilinçsiz bir rüya" başlıklı koleksiyonu hazırlamışlardır. Tasarımcılar, Antik Yunan'ın mimarisinden ve Sicilya'dan önemli ölçüde etkilenmiş ve amfi tiyatroları, tapınakları, sütunları ve sikkeleri kumaşlarda baskı olarak kullanmışlardır. Baskı olarak kullanılan sikkeler Antik Yunan döneminde Sicilya bölgesinde üretilmiştir. El işçiliğinin ön planda olduğu koleksiyonda altın varak sık sık yer almıştır. Giysilerin tamamlayıcısı olan ayakkabıların topuk kısımlarında ve çantalarda sikke ve sütunları kullanmışlardır. Altın aksesuarlar ve Helenistik döneme damga vurmuş taşlar oldukça yoğun kullanılmıştır. Bu bakımdan tüm parçalar ilgili dönemin kültürel kodlarıyla bağlantılıdır.

Araştırmada, seçilen 5 adet defile görseli araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Örneklem grubu belirlenirken, kültürel kodlar ve bulunduğu topluma ait birçok anlam ve mesajlar taşıyan giysiler seçilmiştir.

Resim 1: Dolce Gabbana'nın 2014 İlkbahar Ready To Wear Defilesi

Kaynak: (Url-1).

Tablo 1: Dolce & Gabbana'nın Bilinçsiz Bir Rüya Koleksiyonunda yer alan giysinin Barthes'in anlamlandırma şemasına göre analizi

Gösterge	Düz Anlam		Yan Anlam
	Gösteren	Gösterilen	Kültürel Kodlar
Dolce Gabbana'nın 2014 İlkbahar Ready To Wear Defile Görsele	<ol style="list-style-type: none"> 1. Takım 2. Ayakkabı 3. Çanta 4. Taç 5. Küpe 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Yeşil renk İyon sütunu baskılı takım 2. Altın Varak Ayakkabı 3. Altın Varak Çanta 4. Altın varak taç 5. Antik sikkelerden esinlenilmiş küpe 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Takımda yer alan İyon sütunları koruyuculuğu, inceliği ve zarifliği elbisenin rengi ise sükunet ve tazeliği simgelemiştir. Ayrıca rahat formlu takım klasikleşmeyi vurgulanmıştır. 2. Ayakkabı zenginliği, gösterişi simgelemiştir. 3. Çanta zenginliği, gösterişi simgelemiştir. 4. Taç gösterişi simgelemiştir. 5. Miğferli Athena'nın yer aldığı küpe ise zeka, sanat, ve barışı simgelemiştir.

Kültürel Kodlar ve Giysilerarasılık: Resim 1'de 2014 İlkbahar Ready To Wear Defile görüntüsüne yer verilmiştir. Görselde yer alan özel taşlarla işlenmiş çiçek desenli, kısa kollu tunik ve mini etekten oluşan takım yeşil renktedir. Yeşil, ilkbaharın ve doğanın uyanışı olarak tazelik ve sükûnetin simgesidir. Aynı zamanda verimliliği ve doğurganlığı simgelemiştir. Orta Çağda gelinlerin yeşil giysi giydikleri ifade edilir. Gözü dinlendirir, ümit ve sükûnet verir (Halse, 1978: 27-34, akt: Mazlum, 2011: 133). Yunan büstleri ve İyon sütunlarından esinlenilerek tasarlanmış olan takım, şıklığın ve inceliğin göstergesidir. Keskin (2019: 42), İyon düzeninde sütunların ince ve zarif olduğu ve İyon düzeninde oluşturulmuş tapınakların güç yerine zarifliği tercih ettiğini ifade etmiştir. Giysinin üzerinde, Kule Taçlı Şehir Tanrıçası (Tykhe)'nin yer aldığı sikke kullanılmıştır. Polatçil (2019: 29), Sikkenin ön yüz betiminde yer alan Tykhe'nin bolluk, bereket, sağlık ve şehirlerin koruyucu sembolü olduğunu ve başlarında yarım ay şeklinde kule tacın şehir surlarını sembolize ettiğini ifade etmiştir. Bu bağlamda, takımın şehir kadını için tasarlandığı ve giyen kişiyi adeta kötülüklerden koruyucu bir zırh anlamında tasarlandığı

düşünülebilir. Su perisi Arethusa'nın yer aldığı sikke kumaşa kullanılmıştır. Bu doğrultuda, giysinin sadeliği, masumiyeti ve temizliği simgelediği söylenebilir. Küpede miğferli Athena sikkesi kullanılmıştır. Yanbeyi (2013: 125) Athena'nın, genellikle giyimli, miğferli, mızrak ve kalkanla betimlendiği akıl ve zekâyı temsil ettiği ifade etmiştir. Elbise, ayakkabı, çanta ve aksesuarlarda altın sıkça kullanılmıştır. Antik Yunan dönemi kadınlarına ait aksesuarlara bakıldığında altın ve gümüşten yapılmış taç, küpe yüzük, iğne ve kolyelerin kullanıldığını söylemek mümkündür. Yıldırım (2009: 228), Yunan kadının, Mezopotamya ve Mısır'dan alınmış, zaman içinde gelişmiş ve çeşitlenmiş olan zengin aksesuarlar kullandığını ve altının en gözde malzeme olduğunu fakat Helenistik döneme gelindiğinde ise yarı değerli taşların da mücevher olarak kullanıldığını ifade etmiştir.

Resimde yer alan iki parçadan oluşan rahat formlu takımında keten kumaş kullanılmıştır. Erkan (2019: 1380), Dolce & Gabbana'nın 2014 İlkbahar yaz koleksiyonunda Antik Yunan tapınak görsellerini ipek ve keten kumaşlara dijital baskı yoluyla uyguladığını, İyon mimarisi formlarını desenlerinde kullandığını ve klasik duruşa uygun olarak genellikle natürel renklerin tercih edildiğini ifade etmiştir. Takım sade, bedene oturmayan, rahat formu ile klasikleşmeye bir gönderme yapmaktadır. Takımın üst kısmında yer alan değerli taşlar ve işlemler Antik Yunan giysileri ile benzerlik göstermekte, zenginlik ve ihtişamı kodlamaktadır. Takımda kullanılan keten kumaş, Antik Yunan Dönemi soylularının kullandığı keten kumaşa gönderme yapmaktadır. Halaç (2009: 32), Yunanlıların M.Ö. 4. Yüzyıla kadar giysileri dikmediklerini, ince dokuma kumaşlar ile farklı şekillerde vücutları kapladıklarını ifade etmiştir. İyi yün, şeffaf olan ince dokuma keten ve yumuşak kumaşları sadece zengin kesimin alabildiğini, keten bitkisinden zeytinyağına batırılmış dokuma bezi, kaba yünlerden yapılmış kumaşları ise köylülerin kullandığını belirtmiştir. Antik Yunan'da giysilerin bireyin toplum içerisindeki statüsüne göre şekillendiğini söylemek mümkündür. Bu bakımdan bu giysinin ayrıcalıklı ve statü sahibi olan özel kişiler için yapıldığı söylenebilir. Antik Yunan kadınlarının saçlarını atkuyruğu ve topuz yaptıkları, taç, defne yaprakları ve altın aksesuarlar ile süsledikleri bilinmektedir. Bu bağlamda, saç ve saçta kullanılan altın taç Antik Yunan kadınına doğrudan bir gönderme yapmaktadır.

Resim2: Dolce Gabbana'nın 2014 İlkbahar Ready To Wear Defilesi

Kaynak: (Url-2).

Tablo 2: Dolce & Gabbana'nın Bilinçsiz Bir Rüya Koleksiyonunda yer alan giysinin Barthes'in anlamlandırma şemasına göre analizi

Gösterge	Düz Anlam		Yan Anlam
	Gösteren	Gösterilen	Kültürel Kodlar
Dolce Gabbana'nın 2014 İlkbahar Ready To Wear Defile Görseli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elbise 2. Ayakkabı 3. Çanta 4. Taç 5. Küpe 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Safran Sarısı Elbise 2. Siyah Ayakkabı 3. Siyah Çanta 4. Yunan büstlerinden etkilenilmiş taç 5. Yunan büstlerinden etkilenilmiş küpe 	<ol style="list-style-type: none"> 1. İpek kumaştan yapılan Elbise, zenginliği simgelemiştir. Dor düzenin en kusursuz örneği olan Parthenon Tapınağının yer alması ile de koruyuculuk mükemmellik, zarafet, incelik ve ihtişam vurgulanmıştır. 2. Siyah ayakkabı ve çanta ise, gizliliğin, kederin, talihsizliğin göstergesidir. 3. Su perisi Arethusanın yer aldığı altın sikkeli taç ise kusursuzluğu, temizliği ve saflığı simgelemiştir. 4. Miğferli Athena'nın yer aldığı küpe koruyuculuğu, zekayı, aklı simgelemiştir.

Kültürel Kodlar ve Giysilerarasılık: Resim 2'de 2014 İlkbahar "Ready to wear" defile görüntüsünde yer alan dökümlü ipek kumaştan yapılmış kısa kollu ve bel kısmında kalın büzgüler bulunan serbest düşüslü elbise, gece elbisesi görünümündedir. Parthenon Tapınağı görselinin kullanıldığı ve dantel detayların yer aldığı elbise, koruyuculuğun, asaletin, kadınsılığın, zarafetin göstergesi olmuştur. Dor düzenin en kusursuz örneği olan Parthenon tapınağının elbisede kullanılmasıyla elbisenin kusursuzluğu vurgulanmıştır. Parthenon tapınağı Tanrıça Athena için yapılmıştır. Bozkurt, (2019: 72) Athena'nın Yunan anakarasına ait bir şehir Tanrıçası olduğunu ifade etmiştir. Bu bağlamda elbisenin şehir kadınına sembolize ettiği söylenebilir. Miğferli Athena sikkесinin yer aldığı küpe ise zekâ, akıl ve koruyuculuğu sembolize etmiştir. Gülcan, (2009: 114) savaş ve barış tanrıçası olan Athena'nın aklın ve zekânın sembolü olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca savaş tanrıçası olmasının yanı sıra sanatın ve sanatın koruyucusu olarak da simgeleşmiştir. Bu bağlamda, küpenin takan kişiyi bütün kötülüklerden koruduğu söylenebilir.

Resimde yer alan ipek kumaştan yapılmış olan safran sarısı elbisenin üzerinde Athena tapınağı görselleri ve dantel detaylar kullanılmıştır. Keskin (2019: 59), safran sarısı rengin Antik Yunan'da kutlama rengi olarak kabul edildiği ve özellikle kutlama kıyafetlerinde kullanıldığını ifade etmiştir. Bu bağlamda, Safran sarısı renkli gece elbisesi Antik Yunan kutlama kültürüne ve kutlama kıyafetlerine atıfta bulunmaktadır. İpek kumaştan yapılan elbise zenginliği, gösterişi, asaleti, üstünlüğü ifade etmiştir. Keskin (2019: 57), Yunan kıyafetlerinde ipek ve pamuğun kullanılmış olduğunu ancak ipek kumaşın pahalı olduğu için sadece kraliçeler tarafından kullanıldığını ifade etmiştir. Bu bağlamda, İpek kumaştan yapılan elbise özel kişilerin beğenisi ve kullanımına sunulmuştur. Durusoy (2015: 35), Yunan kadınlarının süs ve takılara önem verdiğini, kendilerini süsleyebilmek için saçlarını hemen hemen her şekilde saktıklarını ve süsleme aracı olarak çeşitli saç bantları, başlık, eşarp, şapka, renkli taşlar ve altın kullandıklarını ifade etmiştir. Tüm bu aksesuarlar Antik Yunan kadınına vurgu yapmaktadır.

Resim 3: Dolce Gabbana'nın 2014 İlkbahar Ready To Wear Defilesi

Kaynak: (Url-3).

Tablo 3: Dolce & Gabbana'nın Bilinçsiz Bir Rüya Koleksiyonunda yer alan giysinin Barthes'in anlamlandırma şemasına göre analizi

Gösterge	Düz Anlam		Yan Anlam
	Gösteren	Gösterilen	Kültürel Kodlar
Dolce Gabbana'nın 2014 İlkbahar Ready To Wear Defile Görsele	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elbise 2. Ayakkabı 3. Çanta 4. Küpe 5. Kemer	<ol style="list-style-type: none"> 1. Badem ağacının dalları, yaprakları ve çiçeklerinin yer aldığı Elbise 2. Altın varak Ayakkabı 3. Ahşaptan yapılmış çanta 4. Altın sikkelerin ve badem çiçeklerinin yer aldığı küpe 5. Arethusa sikkelerinin yer aldığı kemer	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kısa kollu belinde altın kemer detaylı elbise, gençliği, ilkbaharı, şıklığı, güzelliği, mükemmelliği ve huzuru sembolize etmiştir. 2. Altın varak ayakkabı güneşi, saflığı, kusursuzluğu sembolize etmiştir. 3. Üzerinde Tapınak görseli ve iyon düzeni volütlü sütunlar ile Athena ve Arethusa sikkelerinin yer aldığı çanta, koruyuculuğu, inceliği, zarafeti, bilgeliği ve şehir kadını sembolize etmiştir. 4. Küpe koruyuculuğu, gençliği, baharı, şehir kadını, bereketi ve mükemmelliği simgelemiştir. 5. Kemer sadeliği, masumiyeti ve temizliği simgelemiştir.

Kültürel Kodlar ve Giysilerarasılık: Resim 3'de yer alan altın kemer detaylı şeffaf elbisenin gece elbisesi olarak tasarlandığı söylenebilir. Badem ağacı, dalları, yaprakları ve çiçeklerinin yer aldığı elbise, bekâreti, güzelliği, gençliği, ilkbaharı, mükemmelliği ve huzuru simgeler. Alp (2009: 95), badem ağacının yılın ilk açan ağacı olması nedeniyle baharın simgesi olduğunu vurgularken, Wikinson (2011: 95), badem ağacının Perslerin kutsal ağacı olduğunu, saklı gerçek ve bekâreti, Çin kültüründe ise dişi güzelliğini ve esnekliği sembolize ettiğini ifade etmiştir. İlkbaharı simgeleyen elbisenin, kumaş özellikleri ve aksesuarlarla özel insanların giysisi olduğu söylenebilir. Elbisenin tamamlayıcısı olan kemerde yer alan Su Perisi Arethusa sikkeleri masumiyeti, temizliği, saflığı simgeler. Anadolu'da ise altın nazara karşı koruyuculuğun

göstergesidir. Öte yandan ayakkabıda Miğferli Athena'nın kullanımı ile de giyen kişiyi kötülüklerden ve görünmez kazalardan koruyacağı kodlarına vurgu yapar. Su perisi Arethusa ve Miğferli Athena sikkesi, Tapınak görseli ve İyon düzeni volütlü sütunlarının yer aldığı çanta ise zarafeti, şıklığı, inceliği, bilgeliği ifade etmiştir. Tanrıça Athena mitolojide zeytin ağaçlarının koruyucusu, Atina kentinin Tanrıçası ve koruyucusudur Gürler (2002: 98). Çanta bu bakımdan koruyucu ve Tanrıçalara özgü bir nitelik göstermektedir. Miğferli Athena sikkesi ve badem çiçekleri ile zenginleştirilmiş küpenin koruyuculuğu, baharı, gençliği ve bekâreti simgelediği söylenebilir.

Yunanlıların Helenistik Dönemde renk paletlerini geliştirdiğini ve bu döneme ait heykellere Resimde yer alan elbisenin Antik Yunan dönemine ait izler taşıdığını söylemek mümkündür. Keskin (2019: 61), bakıldığında pastel tonların kullanılmış olduğu ve bunun yanı sıra parlak renklerin de varlığını sürdürdüğünü ifade etmiştir. Bu bağlamda pastel tonda tasarlanmış elbise Helenistik dönem giysilerine örnek olarak gösterilebilir.

Resim 4: Dolce Gabbana'nın 2014 İlkbahar Ready To Wear Defilesi

Kaynak: (Url-4)

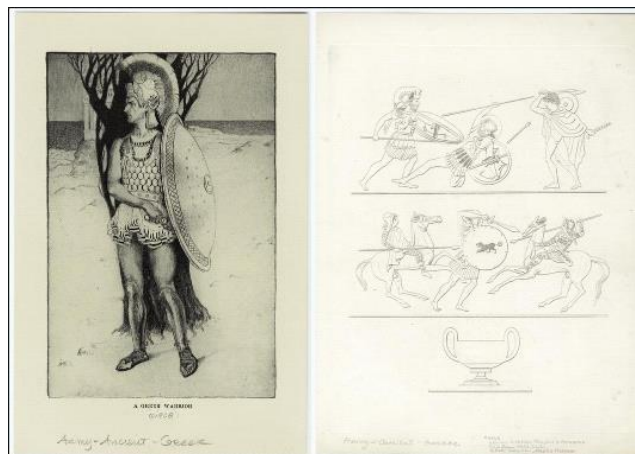
Tablo 4: Dolce & Gabbana'nın Bilinçsiz Bir Rüya Koleksiyonunda yer alan giysinin Barthes'in anlamlandırma şemasına göre analizi

Gösterge	Düz Anlam		Yan Anlam
	Gösteren	Gösterilen	Kültürel Kodlar
Dolce Gabbana'nın 2014 İlkbahar Ready To Wear Defile Görsele	<ol style="list-style-type: none"> 1. Elbise 2. Sandalet 3. Taç 4. Küpe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Altın sikkelerin yer aldığı elbise 2. Altın varak Helenistik Döneme ait sandalet 3. Altın taç 4. Altın sikkelerin yer aldığı küpe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bisiklet yaka, altın işlemeli mini elbise, zirveyi, koruyuculuğu, bilgeliği, görkemi ve gücü vurgulamıştır. 2. Sandalet şıklığı, sadeliği, güneşi, saflığı, kusursuzluğu sembolize etmiştir. 3. Altın taç, kusursuzluğu, saflığı ve nazara karşı koruyuculuğu simgelemiştir. 4. Küpe koruyuculuğu, saflığı ve mükemmelliği simgelemiştir.

Kültürel Kodlar ve Giysilerarasılık: Resim 4 'de yer alan bisiklet yaka, altın işlemeli mini elbise bir gece elbisesi görünümündedir. Elbisede Antik Yunan dönemine ait altın sikkeler kullanılmıştır. Bu bağlamda, elbisenin, zenginliği, saflığı, kusursuzluğu ve nazara karşı koruyuculuğu sembolize ettiği söylenebilir. Diğer parçalarda olduğu gibi, Su Perisi Arethusa sikkelerinin kullanılması ile elbise, sadeliği, masumiyeti ve temizliği simgelemiştir. Şehir tanrıçası Athena'nın kullanılması ise, elbisenin eşi ve benzerinin olmadığı tek olduğu ve ancak özel insanların giyebileceği ayrıcalıkta olduğu söylenebilir. Küpede miğferli Athena sikkeleri kullanılmıştır. Yanbeyi, (2013: 125) Athena'nın, genellikle giyimli, miğferli, mızrak ve kalkanla betimlendiği akıl ve zekayı temsil ettiğini ifade etmiştir. Ayrıca tarımın ve el sanatlarının da koruyucusu olmuştur. Bu doğrultuda, küpe dayanıklılığı, koruyuculuğu, akıl ve zekâyı da sembolize etmektedir.

Resimde yer alan elbisenin Antik Yunan dönemine ait giysiler ile benzerlik taşıdığını, Antik Yunan kültürüne atıf yaptığını söylemek mümkündür. Elbisenin Antik Yunan dönemine ait savaş kostümü ile benzerliği giysilerarasılık kavramına iyi bir örnek olarak gösterilebilir.

Resim 5: Yunan Uygarlığına ait savaşçı görseli

Kaynak: (Url-5).

Durusoy, (2015: 17) Antik Yunanlıların ayakkabılarının sandalet ve bot şeklinde deriden üretildiğini ifade etmiştir. Bu bakımdan giyside kullanılan sandalet doğrudan antik Yunan sandaletlerini kodlamaktadır.

Resim 6: Yunan Uygarlığına ait sandaletler

Kaynak: (Url-6).

Modelin saç tasarımı, daha önceki örneklerde vurgulandığı gibi doğrudan Antik Yunan kadın saçlarına atıfta bulunmaktadır.

Resim 7 : Dolce Gabbana'nın 2014 İlkbahar Ready To Wear Defilesi

Kaynak: (Url-7).

Tablo 5: Dolce & Gabbana'nın Bilinçsiz Bir Rüya Koleksiyonunda yer alan giysinin Barthes'in anlamlandırma şemasına göre analizi

Gösterge	Düz Anlam		Yan Anlam
	Gösteren	Gösterilen	Kültürel Kodlar
Dolce Gabbana'nın 2014 İlkbahar Ready To Wear Defile Görsele	<ol style="list-style-type: none"> 1. Takım 2. Sandalet 3. Çanta 4. Küpe	<ol style="list-style-type: none"> 1.Athena Tapınağının yer aldığı takım 2.Altın varak Helenistik Döneme ait sandalet 3.Altın varak çanta 4.Altın sikkelerin yer aldığı küpe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Takım yer alan Athena Tapınağı şehirli kadını, mavi renk tanrısalığı, dinginliği, sonsuzluğu; badem ağacı ise gizemi, güzelliği gençliği, ilkbaharı ve bekâreti sembolize etmiştir. 2. Sandalet şıklığı, sadeliği, güneşi, saflığı, kusursuzluğu sembolize etmiştir. 3. Altın çanta, kusursuzluğu, saflığı ve nazara karşı koruyuculuğu sembolize etmiştir. 4. Küpe koruyuculuğu, saflığı ve mükemmelliği simgelemiştir.

Kültürel Kodlar ve Giysilerarasılık: Resim 6'de yer alan yarım kollu tunik ve uzun etekten oluşan keten takım günlük tarzda bir giysi görünümündedir. Takımda Athena Tapınağı ve badem ağacı görseli kullanılmıştır. Athena, Zeus'un kızlarından birisi, Atina şehrinin koruyucusu, genel bilim ve sanat tanrıçası olarak kabul edilir Ahmed (2016: 69). Bu bağlamda, takımın şehir kadını için yapıldığı, giyen kişiyi tüm kötülüklerden koruduğu ve özel dikim ile özel kişilerin beğeni ve kullanımına sunulduğu vurgulanmıştır. Takımda yer alan badem ağacı diğer örneklerde olduğu gibi, ilkbaharı, bekâreti ve kadın güzelliğini sembolize etmiştir. Altın varak sandalet ve çanta ise ihtişamı, zenginliği ve koruyuculuğu simgelemiştir. Aynı şekilde altın sikkelerin yer aldığı küpenin, nazara karşı koruyucu olduğu düşünülebilir.

Resimde yer alan yarım kollu tunik ve uzun etekten oluşan keten takımın Antik Yunan dönemine ait izler taşıdığını söylemek mümkündür. Erkan (2019: 1380), Dolce & Gabbana'nın 2014 İlkbahar yaz koleksiyonunda Antik Yunan tapınak görsellerini ipek ve keten kumaşlara dijital baskı yoluyla uyguladığını, iyon mimarisi formlarını desenlerinde kullandığını ve klasik duruşa uygun olarak genellikle natürel renkler tercih edildiğini ifade etmiştir. Ayrıca giysilerin sade, bedene oturmayan, rahat formu; klasikleşmeye bir gönderme yapmaktadır. Bu doğrultuda keten kumaştan yapılmış olan vücuda oturmayan rahat forma sahip olan takım Antik Yunan giysileri ile benzerlik göstermiştir. Keskin, (2019: 61) Yunan giysilerinde genel olarak yün ve ketenin kullanıldığı ifade etmiştir. Keten kumaştan yapılmış olan takım Antik Yunan giysilerine güzel bir örnek teşkil etmiştir. Deriden yapılmış olan altın varak sandalet, direkt olarak Antik Yunan sandaletlerine gönderme yapmıştır. Ayrıca altın aksesuarlar, Antik Yunan aksesuarlarına doğrudan gönderme yapmaktadır.

Resim 8: Yunan Uygarlığına ait Taç**Kaynak:** (Andrewoliver, s. 271)

3. Sonuç

Günümüzde pek çok moda tasarımcısı eski uygarlıklardan ilham alarak koleksiyonlar hazırlamaktadır. Domenico Dolce ve Stefano Gabbana da bu tasarımcılardandır. Domenico Dolce ve Stefano Gabbana, Antik Yunan mimarisinden ve Sicilya'dan ilham alarak 2014 İlkbahar "Ready to wear-bilinçsiz bir rüya" koleksiyonunu hazırlamışlardır. Antik Yunan dönemine ait, Amfi tiyatroları, tapınakları, sütunları ve sikkeleri kumaşlarda doğrudan baskı olarak kullanılmışlardır.

Dolce Gabbana'nın 2014 İlkbahar "Ready to wear-bilinçsiz bir rüya" koleksiyonu Antik Yunan Uygarlığından esinlenerek hazırlanmış ve koleksiyonda yer alan giysiler Antik Yunan kültürüne ait pek çok veriyi, mitolojiyi, sembolü ve kültürel kodları taşımaktadır.

Barthes'a göre giysiler de metinler gibi, belirli bir bildirisi olan anlamlı dizgelerdir. Barthes anlamlandırma sürecini, göstergebilimsel çözümlenmenin en önemli aşaması "düz anlam" ve "yan anlam" kavramlarını içeren, bir göstergede, gösterenle gösterilen arasındaki ilişkinin kurulduğu bir süreç olarak tanımlar. Bu çalışmada koleksiyonda yer alan 5 adet giyside Barthes'in anlamlandırma süreci kullanılmıştır. Bu bağlamda (Görsel 1, Görsel 2, Görsel 3, Görsel 4, Görsel 5) giysi ve aksesuarlarda Antik Yunan dönemine ait üzerinde Şehir Tanrıçası Athena ve Su Perisi Arethusa'nın yer aldığı altın sikkeler sık sık kullanılmıştır. Şehir Tanrıçası Athena'nın kullanılmasıyla giysilerin şehir kadını ve özel kişiler için tasarlandığı vurgulanmıştır. Su Perisi Arethusa'nın giysilerde kullanılması ile saflık, masumiyet, temizlik vurgulanmıştır. Araştırmada yer alan (Görsel 2, Görsel 5) giyside Dor düzenin en kusursuz örneği olan Parthenon tapınağı baskı olarak kullanılmıştır. Parthenon tapınağının giysilerde kullanılmasıyla elbisenin kusursuz olduğu ve koleksiyon içerisinde en güzel giysiler olduğu vurgulanmıştır. Dolce Gabbana'nın, Görsel 1 ve Görsel 3'deki giyside İlkbaharı, bekâreti ve kadın güzelliğini simgeleyen badem ağacı kullanılmıştır. Bu bağlamda giysilerin genç kızlar için tasarlandığı düşünülebilir. Giysilerde yer alan İyon düzenindeki sütunlar zarıflığı ve inceliği sembolize etmiştir. Giysiler, İlkbahar ve yaz aylarında giyilmek üzere tasarlanmıştır. Kusursuzluğu, dayanıklılığı, zenginliği ve saflığı sembolize eden altın, ayakkabı, çanta ve aksesuarlarda oldukça yoğun bir şekilde kullanılmıştır.

Bu araştırmada koleksiyonun giysilerarasılık açısından incelenmesinin en önemli nedeni Antik Yunan Uygarlığına direkt olarak gönderme yapmasıdır. Araştırmada yer alan 2 adet giysi keten kumaştan yapılmış ve sade, bedene oturmayan, rahat formlu olması sebebiyle Antik Yunan giysilerine güzel bir örnek teşkil etmiştir. Koleksiyonda yer alan ipek kumaştan yapılmış safran sarısı gece elbisesi ile Antik Yunan giysilerinde kutlama rengi olan ve özel gecelerde giyilen giysilere direkt olarak gönderme yapmıştır. Ayrıca giysilerde el işçiliğinin ön plana çıkmasıyla da Antik Yunan giysileri benzerlik göstermiştir. Araştırmada yer alan deriden yapılmış olan altın varak 2 adet sandalet Helenistik dönem sandaletine direkt gönderme yapmıştır. Koleksiyonda yer alan altın küpeler ve taçlar da Antik Yunan aksesuarlarına oldukça iyi bir örnek teşkil etmiştir. Ayrıca koleksiyonda yer alan mankenlerin saç tasarımı ve altın taç kullanımı Antik Yunan kadınları ile benzerlik göstermiştir.

Sonuç olarak, incelenen Domenico Dolce ve Stefano Gabbana'ya ait, 2014 İlkbahar "Ready to wear-bilinçsiz bir rüya" koleksiyonuna ait beş görsel, kültürel kod olarak okunabilecek Antik Yunan dönemine ait göndermeler ile bu kodlar içinde yer alan semboller dolayısıyla yoğun yan anlamlara işaret ederler.

Tüm görseller Antik Yunan dönemine direkt gönderme yapmalarından ve geçmiş kültürel kodları bugünün giysilerine taşımalarından ötürü giysilerarasılık kavramı ile örtüşmektedirler.

Finansman/ Grant Support

Yazar(lar) bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.
The author(s) declared that this study has received no financial support.

Çıkar Çatışması/ Conflict of Interest

Yazar(lar) çıkar çatışması bildirmemiştir.
The authors have no conflict of interest to declare.

Yazarların Katkıları/Authors Contributions

Çalışmanın Tasarlanması: Yazar-1 (%50), Yazar-2 (%50)
Conceiving the Study: Author-1 (%50), Author-2 (%50)
Veri Toplanması: Yazar-1 (%30), Yazar-2 (%70)
Data Collection: Author-1 (%30), Author-2 (%70)
Veri Analizi: Yazar-1 (%60), Yazar-2 (%40)
Data Analysis: A Author-1 (%60), Author-2 (%40)
Makale Gönderimi ve Revizyonu: Yazar-1 (%30), Yazar-2 (%70)
Submission and Revision: Author-1 (%30), Author-2 (%70)

Açık Erişim Lisansı/ Open Access License

This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY NC).
Bu makale, Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisansı (CC BY NC) ile lisanslanmıştır.

Kaynaklar

- Ahmed, A. (2016), Antik Yunan Medeniyeti'nin Oluşması Ve Tarihsel Gelişimi. (Master's Thesis, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Aktulum, K. (2014), Metinlerarası İlişkiler. Kanguru Yayınevi.
- Aktulum, K. (2019), Metinsel Türsellik Ve Moda Metinlerarasılık–Giysilerarasılık–Üstgiyisellik. Yeni Türk Edebiyatı Araştırmaları, 21(21), s. 1-37.
- Alp, K. Ö. (2009), Orta Asya'dan Anadolu'ya Kültürel Sembollere Giriş. Eflatun Yayınevi.
- Alp, K.Ö. (2020), Folklorik Temsilin Simgesel Dönüşümü. Motif Akademi Halkbilim Dergisi, 13(30).
- Altıntuğ, M. (2013), Türk Halk Oyunları'nda Dansçı Ve Oyun Etkileşiminin Ürünü Olan Naraların Göstergibilimsel Yaklaşımla İncelenmesi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 6(1), s. 131-149.
- Andrewoliver, J. Greek, Roman, And Etruscan Jewelry.
- Arda, Z., Şahin, Ö. G. D. H., & Büyükkol, Ö. G. D. S. (2013), İlkçağdan Modernizme; Bilim, Sanat Ve Felsefe Buluşmaları.
- Barthes, R. (1997), Göstergibilimsel Serüven, Çev. Mehmet Rifat ve Sema Rifat, Yapı Kredi yayınları, İstanbul.
- Bircan, U. (2015), Roland Barthes ve Göstergibilim. Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 13 (26), s. 17-41.
- Bozkurt, L. (2019), Yunan Dini Ve Mitolojisinde Anaerki. (Master's Thesis, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Çılsal, E. (2019), Toplumsal Cinsiyeti Yeniden Okumak: Finishmutfakta Birliktereklam Kampanyasının Göstergibilimsel Analizi (Master's Thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Demiralp, D. Toplumsal Değerlerin Sanatsal Oluşumlar Üzerindeki Etkisine İlkçağ'dan Bir Örnek: Eski Yunan Tasvir Sanati.

- Durusoy, G. (2015), Tarihsel Süreç İçinde Eski Yunan Uygarlığı Giyim Kültürünün Karşılaştırmalı Olarak Günümüz Giysi Tasarımına Yansımaları (Master's Thesis, İstanbul Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Erkan D. (2019), "Moda Tasarımında Mitolojik Semboller". İdil Dergisi. Sayı. 62 s. 1375-1389.
- Erkman, F. (1987), Göstergebilime Giriş, Alan Yayıncılık. Baskı, İstanbul.
- Evecen, A. (2014), Modada Giysilerarasılık. (Sanatta Yeterlilik Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü).
- Evecen, A., & ÖLMEZ, F. (2014), Antik Çağ Giysi Ve Donatılarında Ekinel Göndermeler. Art-E Sanat Dergisi, 7(14), s. 366-388.
- Freeman, C. (2003), Mısır, Yunan ve Roma. Çev. Suat Kemal Angı, Ankara: Dost Kitabevi.
- Geertz, C. (1973), Interpretation of cultures. New York: Basic Books.
- Genç, Ş. (2012), Giyim tasarımında drapajın kullanım (Master's thesis, Güzel Sanatlar Enstitüsü).
- Gülcan, N. Y. (2009), Eski Yunan Mitolojisinde Kadın İmgesi. 21. Yüzyılın Eşiğinde Kadınlar, 111.
- Güngör, N. (2013), İletişim: kuram ve yaklaşımlar (2. baskı). İstanbul: Siyasal Kitap Yayınevi.
- Gürler, B. (2002), "Tanrıça Athena Ve İkonografisi". Anadolu Sanat Dergisi. Sayı 12, s. 98-119.
- Güzel, S., & Zor, SD 2000 Yılı Sonrası Türk Bilim Kurgu Filmlerindeki Kostümlerin Göstergebilimsel Analizi:"Gora"- "Arog"- "Arif V 216" Filmleri Örneği. Uluslararası Kültürel Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD) , 7 (2), s. 98-119.
- Halaç, S. (2019), Antik Yunan Uygarlığında Kadın Giyimi Ve Günümüz Modasına Yansımaları (Master's Thesis, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü).
- Kahraman, E. (2017), Roland Barthes ve Charles Sanders Peirce'in Göstergebilimsel Yaklaşımlarının Karşılaştırılması. İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi, 34, s. 25-36.
- Karaali, B. (2018), XX. Ve XXI. Moda Defilelerinin Karşılaştırmalı Olarak Seçilmiş Moda Markaları Üzerindeki Etkisi (Master's Thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Keskin, S. (2019), Yunan Tarihinde Helenistik Dönem Yapıtlarının Günümüz Tekstil Ve Moda Tasarımında Kullanılması (Master's Thesis, Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Koca, E., & Kirkincioğlu, Z. (2016), Denizli İli Gelin Giyim-Kuşaminin Göstergebilimsel Açidan Çözümlemesi. Electronic Turkish Studies, 11(8).
- Kocabay H. K. (2008), Tiyatroda Göstergebilim, İstanbul: E Yayınları.
- Madran, C. Y. (2012), Modern İngiliz romanında Mikhail Bakhtin (1. baskı). İstanbul: Gündoğan Yayınları.
- Marangoz, Ö. (2019), Aphrodite Betimlemeleri Işığında Antik Yunan Sanat Anlayışı Üzerine Bir İnceleme. Atatürk Üniversitesi Kadın Araştırmaları Dergisi, 1(1), s. 1-11.
- Mazlum, Ö. (2011), Rengin Kültürel Çağışımları. Dumlupınar Üniversitesi, 31, s. 125.
- Milyon, S. (2018), Sanat Tarihi Giymek: Bir Sanat Olarak Moda.
- Özdemir, G. (2020), Christian Dior'un New Look Akımı Corolle Koleksiyonu İçerisindeki Bar Modelinin Göstergebilim Çözümlemesi. Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, 26(45), s. 580-587.
- Polatçıl, H. K. (2019), Laodikeia'da Bulunan Hellenistik Dönem Sikkeleri (2002-2018 Yılları). (Master's Thesis, Pamukkale Üniversitesi Arkeoloji Enstitüsü).
- Rıfat, M. (1982), Genel Göstergebilim Sorunları: Kuram Ve Uygulama. Alaz Yayınları.

- Rıfat, M. (2009), Göstergebilimin ABC'si. Say Yayınları.
- Rıfat, M. (2017), XX. Yüzyılda Dilbilim ve Göstergebilim Kuramları -1. Tarihçe ve Eleştirel Düşünceler. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Sari, C. C., & Fadilah, E. (2020, August), Women's Image Represented On Dolce & Gabbana Advertisement. In Seminar Nasional Ilmu Terapan (Vol. 4, No. 1).
- Tanyer, S., & Alp, K. Ö. İi. Dünya Savaşı Dönemi Vogue Dergi Kapaklarındaki Kadın İmgesi Ve Giyim Anlayışı Üzerine Göstergebilimsel Bir Çözümleme. Motif Akademi Halkbilimi Dergisi, 13(32), s. 1539-1557.
- Uğur, U., & Altay, S. (2018), Metinlerarasılık Bağlamında Fantastik Türk Ve Amerikan Sinemasi: Drakula. Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, (40), s. 89-116.
- URL-1 <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2014-ready-to-wear/dolce-gabbana/slideshow/collection#21> (Erişim Tarihi: 14. 06. 2022)
- URL-2 <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2014-ready-to-wear/dolce-gabbana/slideshow/collection#60> (Erişim: 14. 06. 2022)
- URL-3 <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2014-ready-to-wear/dolce-gabbana/slideshow/collection#8> (Erişim Tarihi: 14. 06. 2022)
- URL-4 <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2014-ready-to-wear/dolce-gabbana/slideshow/collection#28> (Erişim Tarihi: 14. 06. 2022)
- URL-5 <https://digitalcollections.nypl.org/items/510d47e1-096f-a3d9-e040-e00a18064a99/book?parent=f3196ff0-c536-012f-5a06-58d385a7bc34#page/15/mode/2up> (Erişim Tarihi: 3. 08. 2022)
- URL-6 <https://digitalcollections.nypl.org/items/510d47e1-3319-a3d9-e040-e00a18064a99> (Erişim Tarihi: 12. 06. 2022)
- URL-7 <https://www.vogue.com/fashion-shows/spring-2014-ready-to-wear/dolce-gabbana/slideshow/collection#5> (Erişim Tarihi: 14. 06. 2022)
- URL-8 <https://digitalcollections.nypl.org/items/510d47e1-3319-a3d9-e040-e00a18064a99/book?parent=2a86bc50-c563-012f-dbe2-58d385a7bc34#page/13/mode/2up> (Erişim Tarihi: 12. 06. 2022)
- Wilkinson, K. (2011), Kökenleri Ve Anlamlarıyla Semboller & İşaretler Binlerce Yıllık Görsel Bir Yolculuk. (S. Toksoy, Çev.). İstanbul: Alfa Yayınları.
- Vardar, B. (2001), Dilbilimin Temel Kavram ve İlkeleri. İstanbul: Multilingual Yayınları.
- Yanbeyi, T, G. (2013), Sikkeler Işığında Pontos Kralı Mithradates Vı Eupator Dönemi. (Master's Thesis, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Yıldırım, Ü. (2009), Antik Dönemde Kadın Ve Süslenme. (Master's Thesis, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).
- Yılmaz, S. (2019), Antik Çağ (Yunan-Roma) Tapınak Mimarisinde Çok Renklilik. (Master's Thesis, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü).